

# 0 MNOŽICAH IN PRESLIKAVAH

Definicija. Naj bosta  $A$  in  $B$  množici. Preslikava  $f$  iz mn.  $A$  v mn.  $B$  je pravilo, ki vsakemu elementu iz množice  $A$  priredi natanko določen element iz množice  $B$ . Pišemo  $f: A \rightarrow B$  in  $a \mapsto f(a)$

$A$  imenujemo definičijsko območje ali domena,

$B$  pa kodomena.

Množico  $Z_f = \{f(a); a \in A\}$  imenujemo zloga vrednosti preslikave  $f$ .

Definicija. Naj bosta  $A$  in  $B$  množici in  $f: A \rightarrow B$  preslikava.

Pravimo, da je  $f$  surjektivna, če je  $Z_f = B$ .

Pravimo, da je  $f$  injektivna, če velja:

$\forall x, y \in A$  in  $x \neq y$ , potem je  $f(x) \neq f(y)$ .

Pravimo, da je  $f$  bijektivna, če je  $f$  injektivna in surjektivna.

Opomba.  $f$  je injektivna  $\Leftrightarrow$  (če je  $f(x) = f(y)$  za  $x, y \in A$ , potem je  $x = y$ )

Definicija. Naj bosta  $A$  in  $B$  množici in  $f: A \rightarrow B$  bijektivna preslikava. Inverzna preslikava

$f^{-1}: B \rightarrow A$ , vsakemu elementu  $b \in B$  priredi tisti element  $a \in A$ , za katerega velja, da je  $f(a) = b$ .

Opomba.  $f^{-1}$  je dobro definirana: ker je  $f$  surjektivna, obstaja vsaj en  $a$ , da je  $f(a) = b$ . Ker je  $f$  injektivna, je  $a$  enolično določen.

Definição. Naq basta A in B nulo.

Pravimo, da sta  $A$  in  $B$  ekvipotentni ali enako močni,  
kadar obstaja bijektivna preslikava  $f: A \rightarrow B$ .

Opomba. Koučni množici ujeta enako moč,  
kadar ujeta enako število elementov.

Definiția. E o m.n.  $A$  care are m.c.  $\mathbb{N}$ ,  
practic, dacă  $A$  sterno reducția.

A je A skupa neskončna, potom <sup>obstaja</sup> bijekcija  $f: \mathbb{N} \rightarrow A$   
 $n \mapsto f(n) = a_n \in A$

Tori A lahto rapisimo sot

$A = \{a_1, a_2, \dots\}$ , pri čemer za  $j \neq k$  velja  $a_j \neq a_k$ .

Ex:  $\mathbb{Z}$  in  $\mathbb{Q}$  sta stano nerzoni.

Johar.  $\mathcal{A} = \left\{ \begin{matrix} 0, 1, -1, 2, -2, \dots \\ \uparrow \quad \uparrow \quad \uparrow \\ 1 \quad 2 \quad 3 \end{matrix} \right\}$

Q

1	2	3	4
$\frac{1}{1}$	$\frac{2}{1}$	$\frac{3}{1}$	$\frac{4}{1}$
$\frac{1}{2}$	$\frac{2}{2}$	$\frac{3}{2}$	
$\frac{1}{3}$	$\frac{2}{3}$	$\frac{3}{3}$	

ponoviti ispartuino

$\mathbb{R}$  Demimo, da je  $\mathbb{R}$  stereo neskončna.

Potem lahko realna števila razvrstimo v zaporedje:  
 $\{x_1, x_2, \dots\} = \mathbb{R}$ .  $x_j$  zapisemo kot decimalni ulomki.

$$x_1 = d_1' d_{11} d_{12} d_{13} \dots$$

$$x_2 = d_1' d_1 d_2 \dots$$

$$x_3 = d_3' d_{31} d_{32} \dots$$

definições:

$$x = 0' m_1 n_2 n_3 \dots \text{ pri ceiner}$$

če je  $d_n = 0$ , je  $n_1 = 1$ , sicer  $n_1 = 0$

Če je  $d_{22} = 0$ , je  $n_2 = 1$ , sicer  $n_2 = 0$   
 $x \neq x_j$  za noben  $j$   ~~$\times$~~  22

# ŠTEVILSKA ZAPOREDJA

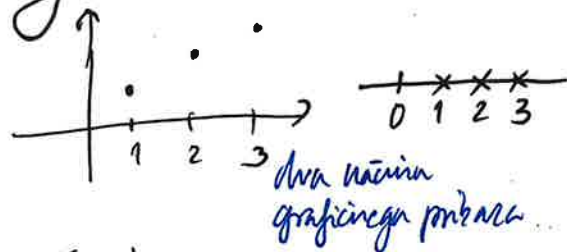
Definicija. Zaporedje realnih števil je preslikava iz  $\mathbb{N}$  v  $\mathbb{R}$ .

Zapis. Če označimo  $f: \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{R}$ , zapisemo  
 $f(n) = a_n$

Zaporedje običajno podamo kar s členi  $a_1, a_2, \dots$ ,  
kar krajše zapisemo  $\{a_n\}_{n=1}^{\infty}$  ali  $(a_n)_{n=1}^{\infty}$ .  
 $a_n$  imenujemo n-ti člen zaporedja.

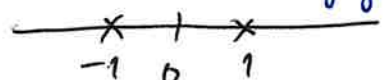
PAZI:  $\{a_n\}_{n=1}^{\infty}$  ni množica:  $1, 1, 1, \dots$  je zaporedje,  
ki ustreza konstantni funkciji  $f(n) = 1$  za vse  $n \in \mathbb{N}$ .

Gled. 1)  $a_n = n$  za vse  $n \in \mathbb{N}$   
 $a_1 = 1, a_2 = 2, \dots$



2)  $b_n = (-1)^n$  za vse  $n \in \mathbb{N}$

$-1, 1, -1, 1, \dots$  zaporedje, podano  
s plosnim členom



3) rekurzivno podano zaporedje:  
 $c_0 = 1, c_1 = 1$

4) aritmetično zaporedje:  
 $a_n = a_0 + n \cdot d, n \in \mathbb{N}$

5) geometrijsko zaporedje:  
 $a_n = a_0 \cdot b^n, n \in \mathbb{N}$

Fibonaccijev zaporedje.

$c_{n+1} = c_n + c_{n-1}$  za vse  $n \in \mathbb{N}$ .  
 $c_2 = 2, c_3 = 3, c_4 = 5, \dots$

zgodba o  
zajetih: pristanosti  
1 ml. se parijo,  
po 1 mesecu rodijo.

Definicija. Zaporedje  $a_n$  je navzgor omejeno, če je zaloge vrednosti  
preslikave  $n \mapsto a_n$  ( $n \in \mathbb{N}$ ) navzgor omejena, tj. če obstaja  $M \in \mathbb{R}$ , da  
je  $a_n \leq M$  za vse  $n \in \mathbb{N}$ . Podobno navzdol omejeno.

Natančna zgornja meja  $\sup a_n$  navzgor omejenega zaporedja  $a_n$   
je natančna zgornja meja zaloge vrednosti  $n \mapsto a_n$  ( $n \in \mathbb{N}$ ).  
Označimo jo s  $\sup a_n$ . Podobno natančno sp. mejo.

Primer.  $a_n = \frac{1}{n}, n \in \mathbb{N}$

$a_n$  je navzdol om. z 0, navzgor om. z 1  
 $\inf a_n = 0, \sup a_n = \max a_n = 1$ .

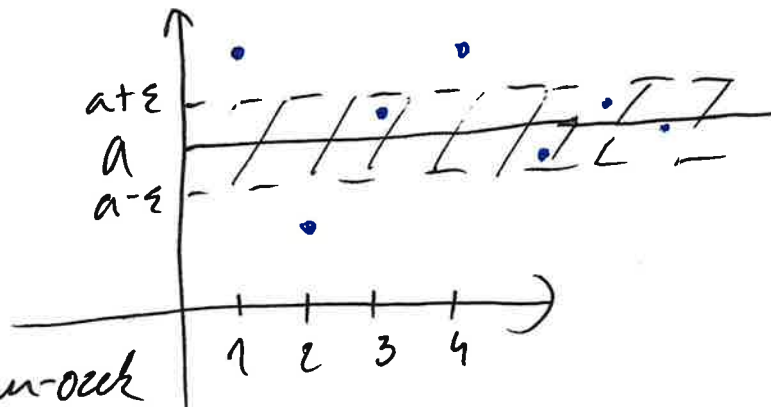


Definicija. Zaporodje  $a_n$  konvergira proti  $a \in \mathbb{R}$ , če za vsak  $\varepsilon > 0$  obstaja  $M \in \mathbb{N}$ , da je  $|a_n - a| < \varepsilon$  za vse  $n \geq M$ .  
Število  $a$  imenujemo limita zaporedja  $a_n$  in označimo  
$$a = \lim_{n \rightarrow \infty} a_n.$$

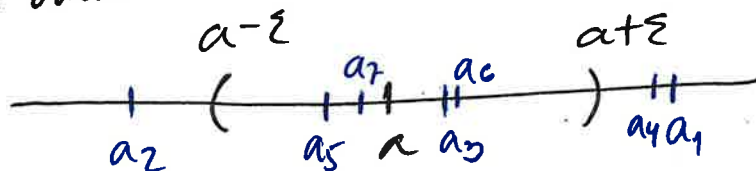
Če zaporedje konvergira, pravimo da je konvergentno zaporedje, sicer je divergentno zaporedje.

od nekoga člena dalje vsi členi zaporedja ležijo v  $\varepsilon$ -traku okrog  $a$ .

Ta lastnost je izpolnjena ne glede na to, kako majhen-ozek trak vzamemo.



Tako od nekoga člena dalje vsi notraj  $\varepsilon$ -okoliš je ekvivalentno temu, da jih je zmanj končno mnogo.



Čapa:  $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = a$  pomeni: zaporedje  $a_n$  je konvergentno in njegova limita je  $a$ .

Zaporedje  $a_n$  ne konvergira proti  $a \Leftrightarrow (a_n$  ne konvergira ali  $a_n$  konvergira, njegova limita  $a_n$  nima).

Primer. 1)  $a_n = 1$  za vse  $n \in \mathbb{N}$

$$\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = 1$$

$$2) \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{n} = 0 \quad ; \quad \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{(-1)^n}{n} = 0$$

uporabimo arhimedovo lastnost

3) Zaporedje  $b_n = (-1)^n$  je divergentno.  
Dokazimo, da je  $\times$  njegova limita. Potem obstaja  $M$  iz definicije za  $\varepsilon = \frac{1}{2}$

limite:

$$\text{za } n=2k, k \in \mathbb{N}: |b_n - x| = |1 - x| < \frac{1}{2}$$

$$n=2k+1, k \in \mathbb{N}: |b_n - x| = |-1 - x| = |1 + x| < \frac{1}{2}.$$

$$\begin{array}{c} \text{---} (1) \text{---} (1) \text{---} \\ \quad \quad -1 \quad \quad 1 \end{array}$$

$$|1 - (-1)| = 2 = |1 - x - (-1 - x)| \leq |1 - x| + |1 + x| < \frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 1$$

Trditw. Konvergentno zaporedje ima eno samo limito. X

Dokaz. Jelenimo, da sta  $a$  in  $b$  limiti konvergentnega zaporedja  $a_n$ . Izbiramo polj.  $\varepsilon > 0$ .

Po definiciji obstajata  $M_1, M_2 \in \mathbb{N}$  da velja:

$$\text{če je } n \geq M_1, \text{ potem } |a_n - a| < \varepsilon.$$

$$\text{če je } n \geq M_2, \text{ potem } |a_n - b| < \varepsilon$$

Za  $n \geq \max\{M_1, M_2\}$  velja:

$$|a - b| = |a - a_n + a_n - b| \leq$$

$$\leq |a - a_n| + |a_n - b| < \varepsilon + \varepsilon = 2\varepsilon.$$

Ker je  $|a - b| < 2\varepsilon$  za vsak  $\varepsilon > 0$ , je  $|a - b| = 0$ , tj.  $a = b$

□

Trditw. Konvergentno zaporedje je omejeno.

Dokaz. Jelenimo, da je  $\{a_n\}$  konvergentno zaporedje z limito  $a$ . Obstaja  $M \in \mathbb{N}$ :

$$|a_n - a| < 1 \text{ za vse } n \geq M.$$

$$|a_n| = |a_n - a + a| \leq |a_n - a| + |a| < 1 + |a|$$

Torej je  $\max\{|a_1|, |a_2|, \dots, |a_{M-1}|, |a| + 1\}$  zg. meja  $a_n$ .

↓ 6.11.17

Opomba. Ni vsako omejeno zaporedje konvergentno. □

Primer.  $(-1)^n$

Definicija. Naj bo  $a_n$  zaporedje. Število  $s \in \mathbb{R}$  je stabilizirajoča zaporedja  $a_n$ , če v vsaki okolici števila  $s$  čerj neskončno mnogo členov zaporedja.

Opomba. 1)  $s$  je stabilizirajoča  $\Leftrightarrow$  za vsak  $\varepsilon > 0$  velja  $|a_n - s| < \varepsilon$  za neskončno mnogo indeksov  $n$ .  
2) Če je zap. konvergentno, je njegova limita tudi stabilizirajoča zaporedja.

Primer. 1)  $\frac{1}{4}, \frac{3}{4}, \frac{1}{5}, \frac{4}{5}, \dots, \frac{1}{n}, \frac{n-1}{n}, \dots$ ; 2)  $(-1)^n$

Trditve. Če vsaka okolica števila  $s \in \mathbb{R}$  vsebuje člen zaporedja  $a_n$ , različni od  $s$ , potem je  $s$  stabilizirajoča od  $a_n$ .

Dokaz.  $\varepsilon > 0$ . Obstaja  $a_{n_1} \in (s - \varepsilon, s + \varepsilon)$ ,  $a_{n_1} \neq s$ .

$$d_1 = |s - a_{n_1}|$$

Obstaja  $a_{n_2} \in (s - d_1, s + d_1)$ ,  $a_{n_2} \neq s$

Potopet nadaljujemo.

□

Lemma. Vsako omejeno zaporedje ima stabilizirajočo.

Dokaz. Naj bo  $m$  sp. meja zaporedja  $a_n$ ,  $M$  pa natančna zg. meja.

$$U := \{u \in \mathbb{R}; a_n < u \text{ je izpolnjena za največ končno mnogo členov zaporedja}\}$$

Ker je  $m \in U$ ,  $\Rightarrow U \neq \emptyset$ .

Ker je  $a_n$  major omejeno, je  $U$  major omejeno;

Zato obstaja  $\sup U =: a$ .

Če je  $b \in U$ , so tudi vsa manjša števila od  $b$  v  $U$ .

Zato so vsa števila, ki so manjša od  $a$ , v  $U$ .

Dokazujemo, da je  $a$  stabilizirajoča  $a_n$ .

W.  $\varepsilon > 0$ : ker je  $a - \frac{\varepsilon}{2} \in U$ ,  $a + \frac{\varepsilon}{2} \notin U$ , je levo od  $a + \frac{\varepsilon}{2}$  neskončno členov zaporedja, levo od  $a - \frac{\varepsilon}{2}$  pa končno.

Torej na  $[a - \frac{\varepsilon}{2}, a + \frac{\varepsilon}{2})$  neskončno členov zaporedja □ 255

# MONOTONA ZAPOREDJA

Definicija. Zaposredje  $a_n$  je marščajpč, če velja  $a_{n+1} \geq a_n$  za vse  $n \in \mathbb{N}$ .  
Zaposredje  $a_n$  je padajpč, če velja  $a_{n+1} \leq a_n$  za vse  $n \in \mathbb{N}$ .  
Zaposredje  $a_n$  je monotonno, če je marščajpč ali padajpč.  
Primeri.  $\frac{1}{n}$  je padajpč.  $+ \dots$

konstantno zaposredje je marščajpč in padajpč.  
 $(-1)^n$  ni monotonno zaposredje.

$\downarrow$   
12.12. Monotonno zaposredje je konvergentno natanko tedaj, kadar je omejeno.

Če je  $a_n$  marščajpč in navzdol omejeno, potem je

$$\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = \sup a_n.$$

Če je  $a_n$  padajpč in navzgor omejeno, potem je

$$\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = \inf a_n.$$

Dokaz. ( $\Rightarrow$ ) smo že dokazali.

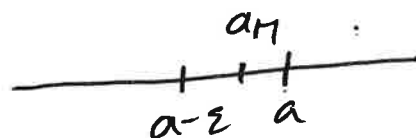
( $\Leftarrow$ ) dokažimo, da je  $a_n$  marščajpč in omejeno.

Naj bo  $a = \sup a_n$  (ki obstaja, ker je  $a_n$  omejeno).

Izberimo polj.  $\varepsilon > 0$ . Obstaja  $M \in \mathbb{N}$ ,

da je  $a_n > a - \varepsilon$ .

Ker je  $a_n$  marščajpč, velja:



$$|a_n - a| = a - a_n \leq a - a_n < \varepsilon \text{ za vse } n \in \mathbb{N}, n > M.$$

Torej zaposredje  $a_n$  konvergiira proti  $a$ .  $\square$

$\downarrow$   
Primer.  $b_n = \frac{1}{\sqrt{n}}$ :  $b_n > 0$ , padajpč, navzdol omejeno.

Zato je konvergentno. Izberimo  $c \geq 0$ :  $c \leq \frac{1}{\sqrt{n}}$  za vse  $n \in \mathbb{N}$ .  
 $c^2 \leq \frac{1}{n} \Rightarrow c = 0$  (Arh. Castmat)



## POD ZAPOREDJA

Podzaporedje zaporedja  $x_n$  je zaporedje, ki vsebuje samo nekatere člene zaporedja  $x_n$  v enakem vrstnem redu:

Definicija. Naj bo  $x_n$  zaporedje in naj bo  $n_j$  strogo naraščajoči zaporedje naravnih števil. Zaporedje  $(x_{n_j})_{j=1}^{\infty}$  imenujemo podzaporedje v zaporedju  $\{x_n\}$ .

Primer 1)  $x_n = \frac{1}{n}$   
 $\frac{1}{3n}$  je podzaporedje.

2)  $x_n$  zaporedje.

Zaporedje  $x_n, x_{n+1}, \dots$  je podzaporedje v zaporedju  $x_n$ .

Imenujemo ga rep zaporedja  $x_n$ .

3)  $x_n = (-1)^n$ .  $1, 1, 1, \dots$  je podzaporedje.

Trditve. Naj bo  $x_n$  zaporedje.

Če je  $x_n$  konvergentno, potem je konvergentno tudi vsako njegovo podzaporedje in velja:

$$\lim x_n = \lim x_{n_j}.$$

Posledica. Vsak rep konvergentnega zaporedja je konvergentno zaporedje.

Dokaz. Označimo  $x = \lim_{n \rightarrow \infty} x_n$ .

Iz 16.70. Obstaja  $M \in \mathbb{R}$ :  $|x_n - x| < \varepsilon$  za vsak  $n \geq M$ .  
Potem velja  $|x_{n_i} - x| < \varepsilon$  za vsak  $n_i \geq M$ ,  
kar je gotovo res za  $\forall i \geq M$ . □

Oprosta. Če ni podzaporedje danega zaporedja konvergentno, ni mogoče, da bi zaporedje konvergiral. (Primer 3).



# RAČUNANJE 2 ZAPOREDJI

Teor. Naj bosta  $a_n$  in  $b_n$  konvergentni zaporedji.

Tedaj konvergirajo tudi zaporedja:

$a_1 + b_1, a_2 + b_2, \dots$	vsota zaporedij
$a_1 - b_1, a_2 - b_2, \dots$	razlika zaporedij
$a_1 \cdot b_1, a_2 \cdot b_2, \dots$	produkt zaporedij

in velja

$$\lim_{n \rightarrow \infty} (a_n + b_n) = \lim_{n \rightarrow \infty} a_n + \lim_{n \rightarrow \infty} b_n,$$

$$\lim_{n \rightarrow \infty} (a_n - b_n) = \lim_{n \rightarrow \infty} a_n - \lim_{n \rightarrow \infty} b_n$$

$$\lim_{n \rightarrow \infty} (a_n \cdot b_n) = \lim_{n \rightarrow \infty} a_n \cdot \lim_{n \rightarrow \infty} b_n$$

Dokaz. Oznacimo  $a = \lim_{n \rightarrow \infty} a_n$  in  $b = \lim_{n \rightarrow \infty} b_n$ .

(a) Naj bo  $\varepsilon > 0$ .

$$|(a_n + b_n) - (a + b)| = |a_n - a + b_n - b| \leq |a_n - a| + |b_n - b|$$

Obstajata  $M_1, M_2$ :

$$\text{če je } n \geq M_1: |a_n - a| < \frac{\varepsilon}{2}$$

$$\text{če je } n \geq M_2: |b_n - b| < \frac{\varepsilon}{2}$$

Torej: če je  $n \geq \max\{M_1, M_2\}$ :  $|(a_n + b_n) - (a + b)| < \varepsilon$ .

(b) razlika podobno

$$\begin{aligned} (c) \quad |a_n \cdot b_n - a \cdot b| &= |a_n \cdot b_n - a_n b + a_n b - a \cdot b| = \\ &= |a_n| |b_n - b| + |b| |a_n - a| \end{aligned}$$

Ker je  $a_n$  konverg., je omejeno, zato obstaja  $A > 0$ :  $|a_n| \leq A \quad \forall n$ .

Ker  $b_n \rightarrow b$  obstaja  $M_b$ :  $n \geq M_b: |b_n - b| < \frac{\varepsilon}{2A}$

Ker  $a_n \rightarrow a$  obstaja  $M_a$ :  $n \geq M_a: |a_n - a| < \frac{\varepsilon}{2|b|}$ .

Sledi:  $|a_n \cdot b_n - a \cdot b| < \varepsilon$ .



Posledica. Če je  $a_n$  konvergentno zaporedje in  $\lambda \in \mathbb{R}$ ,  
potem je zaporedje  $\lambda a_1, \lambda a_2, \dots$  konvergentno in velja

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \lambda a_n = \lambda \lim_{n \rightarrow \infty} a_n.$$

Dokaz.  $(\lambda)$  je konvrg. zaporedje produkt.

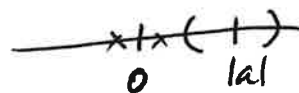
Opomba. Ker velja pravila za dva člena, velja tudi za končno mnogo.

Teor. Naj bo  $a_n$  konvergentno zaporedje,  $a_n \neq 0$  za vsako  
in naj bo  $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n \neq 0$ . Potem je zaporedje  
 $\frac{1}{a_1}, \frac{1}{a_2}, \dots$   
konvergentno in velja  $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{a_n} = \frac{1}{\lim_{n \rightarrow \infty} a_n}$ .

Dokaz. Označimo  $a = \lim_{n \rightarrow \infty} a_n$ .

$$\left| \frac{1}{a} - \frac{1}{a_n} \right| = \left| \frac{a_n - a}{a \cdot a_n} \right| = \frac{|a - a_n|}{|a| \cdot |a_n|}$$

obstaja  $\eta > 0$ ; da je  $|a_n| \geq \eta$  za vse  $n$



ker je  $a \neq 0$  na intervalu  $(a - \frac{|a|}{2}, a + \frac{|a|}{2})$

leži vsi členi zaporedja od nekega dalje.

Prih nekaj je od 0 razločnih, zato jih lahko omejimo stran od 0:

$$\eta = \min \left\{ \frac{|a|}{2}, |a_1|, \dots, |a_M| \right\}.$$

$$\text{Potem je } \left| \frac{1}{a} - \frac{1}{a_n} \right| = \frac{|a - a_n|}{|a| \cdot |a_n|} \leq \frac{|a - a_n|}{|a| \cdot \eta} < \varepsilon$$

Posledica. Če sta  $a_n$  in  $b_n$  konvergentni  
zaporedji,  $b_n \neq 0 \forall n$  in  $\lim_{n \rightarrow \infty} b_n \neq 0$ ,  
potem zaporedje  $\frac{a_n}{b_n}$  konvergira  
in velja  $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{a_n}{b_n} = \frac{\lim_{n \rightarrow \infty} a_n}{\lim_{n \rightarrow \infty} b_n}$

obstaja  $N_1$ :  $|a - a_n| < |a| \eta \varepsilon$   
za vse  $n \geq N_1$ .

□

Primer. 1)  $a_n = \frac{n^3 - n^2 + 1}{2n^3 + n}$

$$a_n = \frac{1 - \frac{1}{n} + \frac{1}{n^2}}{2 + \frac{1}{n^2}}$$

Teorema o sandriču. Naj bodo  $a_n, b_n$  in  $c_n$  tukaj zaporedja, da  
 $a_n \leq b_n \leq c_n$  za vse  $n \in \mathbb{N}$ .

Če sta zaporedji  $a_n$  in  $c_n$  konvergentni in

$$\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = \lim_{n \rightarrow \infty} c_n,$$

potem je zaporedje  $b_n$  konvergentno in

$$\lim_{n \rightarrow \infty} b_n = \lim_{n \rightarrow \infty} a_n.$$

↓ (razpustitev)

Dokaz. Naj bo  $L = \lim_{n \rightarrow \infty} a_n = \lim_{n \rightarrow \infty} c_n$  in  $\varepsilon > 0$ .

Obstajata  $M_a$  in  $M_c$ :

$$\text{za } n \geq M_a: |a_n - L| < \varepsilon$$

$$\text{za } n \geq M_c: |c_n - L| < \varepsilon$$

Če je  $n \geq \max \{M_a, M_c\}$ :

$$L - \varepsilon < a_n \leq b_n \leq c_n < L + \varepsilon$$

Sledi

$$b_n \text{ je konvergentno in } \lim_{n \rightarrow \infty} b_n = L.$$

Primer.  $a_n = \sqrt{n+1} - \sqrt{n}$ . Ali konvergira in izračunaj limito!

$$0 \leq a_n = \frac{1}{\sqrt{n+1} + \sqrt{n}} \leq \frac{1}{\sqrt{n}}$$

(izvedemo, princip pri monot. zap.)

$$\text{Torej } \lim_{n \rightarrow \infty} a_n = 0$$

Trditve. Naj bosta  $a_n$  in  $b_n$  konvergentni zaporedji:

Če je  $a_n \leq b_n$  za vsak  $n$ , potem

$$\lim_{n \rightarrow \infty} a_n \leq \lim_{n \rightarrow \infty} b_n.$$

Primer 210'5

Imh. Naj bo  $I_n = [a_n, b_n]$ ,  $a_n < b_n$  zaporedje strogo  
zaprtih intervalov, tj.  $[a_{n+1}, b_{n+1}] \subset [a_n, b_n]$  za vsak  $n \in \mathbb{N}$ .  
Dokazimo, da zaporedje njihovih dolžin konvergira proti 0:

$$\lim_{n \rightarrow \infty} (b_n - a_n) = 0.$$

Tedaj obstaja natanko eno število  $c \in I_n$  za vsak  $n$ , tj.

$$\{c\} = \bigcap_{n=1}^{\infty} I_n.$$

Dokaz.

$a_n$  je naraščajoče in omejeno  
omajeno z  $b_1$ ; zato konvergira

$b_n$  je padajoče in omejeno od spodaj; zato konv.

$$0 = \lim_{n \rightarrow \infty} (b_n - a_n) = \lim_{n \rightarrow \infty} b_n - \lim_{n \rightarrow \infty} a_n.$$

$\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = c$   
 $\lim_{n \rightarrow \infty} b_n = c$

$c \in I_n$  za  $\forall n$ .  $\square$

Imh. Naj bo  $a_n$  zaporedje. Število  $s \in \mathbb{R}$  je stališče  $a_n$   
natanko tedaj, kadar obstaja podzaporedje, ki konvergira  
proti  $s$ .

Dokaz ( $\Leftarrow$ ) Če je  $a_{n_k}$  podzaporedje, ki konvergira proti  $s$ ,  
potem  $N$  vsaki okolici  $s$  ležijo vsi členi  
tega zaporedja razen končno mnogo, tj.  
 $N$  vsaki okolici  $s$  ležijo vsi dovolj veliki členi  $a_n$ .

( $\Rightarrow$ ) naj bo  $s$  stališče  $a_n$ .  $U_n = (s - \frac{1}{n}, s + \frac{1}{n})$ .

$\exists a_{n_1} \in U_1$ .

$\forall U_2$  ležijo nekateri členi zaporedja  $a_n$ .



Primer.  $x_1 = 2$   
 $x_{n+1} = x_n - \frac{x_n^2 - 2}{2x_n} = \frac{x_n^2 + 2}{2x_n}$

$x_{n+1} = x_n - \frac{f(x_n)}{f'(x_n)} ; f(x) = x^2 - 2$   
 $x_1 = 2$   
 $x_2 = 2 - \frac{2}{4} = \frac{3}{2}$   
 $x_3 = \frac{3}{2} - \frac{\frac{9}{4} - 2}{2 \cdot \frac{3}{2}} = \frac{3}{2} - \frac{1}{12}$

Zaporedje je dobro definirano:

$x_n > 0$   
 $n=1 \checkmark$

$n \rightarrow n+1$ :  $x_{n+1} = x_n - \frac{x_n^2 - 2}{2x_n} = \frac{2x_n^2 - x_n^2 + 2}{2x_n} = \frac{x_n^2 + 2}{2x_n} > 0$ .

$x_n$  je padajoče

dovolj je dokazati, da je  $x_n^2 - 2 \geq 0 \forall n$ .

$x_1^2 - 2 > 0$

$x_{n+1}^2 - 2 = \left(x_n - \frac{x_n^2 - 2}{2x_n}\right)^2 - 2 = \frac{x_n^4 + 4x_n^2 + 4 - 8x_n^2}{4x_n^2} =$   
 $= \frac{(x_n^2 - 2)^2}{4x_n^2} > 0$ .

$x_n$  je padajoče in nenegativno, zato je konvergentno.

Ker je  $x_n$  konv., je  $x_{n+1}$  konv. (rep) in velja

$\lim_{n \rightarrow \infty} x_{n+1} = \lim_{n \rightarrow \infty} x_n =: x$

Velja:  $2x_n x_{n+1} = 2x_n^2 - x_n^2 + 2 = x_n^2 + 2$

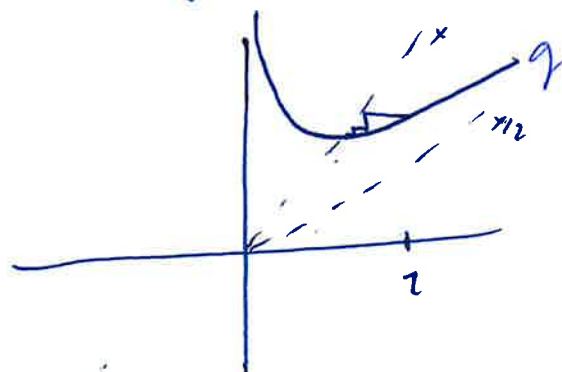
Iz pravil za rač. s konv. zaporedji izpeljemo:

$2x^2 = x^2 + 2$

$x^2 = 2$

$x = \pm \sqrt{2}$

Ker so členi pozitivni,  $x = \sqrt{2}$ .



$g(x) = \frac{x^2 + 2}{2x}$

Tok Newtonovega metoda za iskanje približkov  $\sqrt{2}$ .

Žato obstaja  $n_2 > n_1$ ,  $a_{n_2} \in U_2$ .


Induktivno konstr. zapor  $a_{n_k}$ .

Prejemo, da smo že konstruirali  $a_{n_1}, a_{n_2}, \dots, a_{n_k}$ ,  
 $n_1 < n_2 < \dots < n_k$  in  $a_{n_j} \in U_j \quad \forall j$ .

V  $U_{k+1}$  beri nekajeno mnogo členov zaporedja,  
žato obstaja  $n_{k+1} > n_k$  in  $a_{n_{k+1}} \in U_{k+1}$ .

$$\lim_{k \rightarrow \infty} a_{n_k} = s$$

Naj bo  $\varepsilon > 0$ . Obstaja  $K$ :  $\frac{1}{K} < \varepsilon$ .

Tedaj velja  $a_{n_k} \in U_k$  za vse  $k \geq K$   
 $(s - \varepsilon, s + \varepsilon)$  

### CAUCHYJEV POGOJ

Zanimna nas, kako bi samo s členi zaporedja, morda bi omevili  
limbo, opirali, daje zaporedje konvergentno.

Definicija. Zaporedje  $a_n$  izpolnjuje Cauchyjev pogoj,

če za vsak  $\varepsilon > 0$  obstaja  $N \in \mathbb{N}$ , da

za vsak  $n, m \geq N$  velja  $|a_n - a_m| < \varepsilon$ .

Če zaporedje  $a_n$  izpolnjuje Cauchyjev pogoj, pravimo,  
da je zaporedje  $a_n$  Cauchyjevo.

lmk. Zaporedje  $a_n$  je konvergentno natanko tedaj kadar  
izpolnjuje Cauchyjev pogoj.

Dokaz  $(\Rightarrow)$  dokažimo, da  $a_n \xrightarrow{n \rightarrow \infty} a$ .

$\varepsilon > 0$ . Po tem obstaja  $M \in \mathbb{N}$ :

$$|a_n - a| < \varepsilon \text{ za vse } n \geq M.$$

$$\text{Naj bosta } m, n \geq M: |a_m - a_n| \leq |a_m - a + a - a_n| \leq |a_m - a| + |a - a_n| < 2\varepsilon$$

□

$(\Leftarrow)$  dokažimo, da  $a_n$  izpolnjuje Cauchyjevemu pogoju.

Tedaj je  $a_n$  omejeno

obstaja  $M$ :  $|a_n - a_m| < 1$  za vse  $n, m \geq M$ .

Torej je  $|a_n - a_m| < 1$  za vse  $m \geq M$ .

Torej vsi členi zaporedja, razen  $a_1, a_2, \dots, a_{M-1}$ , ležijo na  $(a_{M-1} - 1, a_{M-1} + 1)$ , zato je zaporedje  $a_n$  omejeno. Vsako omejeno zaporedje ima stekališče. Naj bo  $s$  stekališče  $a_n$ .

Trditev:  $s$  je limita zaporedja  $a_n$

izberemo  $\varepsilon > 0$ . Če bi bilo zunaj  $(s - \varepsilon, s + \varepsilon)$

nekonečno mnogo členov zaporedja, bi obstajalo zunaj

$(s - \varepsilon, s + \varepsilon)$  podzaporedje danega zaporedja  $a_{n_1}, a_{n_2}, \dots$

Ker je  $(a_n)$  omejeno, je  $(a_{n_k})$  omejeno, zato ima

$(a_{n_k})$  stekališče. Stekališče podzaporedja je  $t$

tudi stekališče zaporedja  $a_n$ . Ker je  $|a_{n_k} - s| \geq \varepsilon \forall k$ ,

je  $|t - s| \geq \varepsilon$ .

Cauchyjev zaporedje ima doh različnih stekališč

če sta  $t$  in  $s$ ,  $t \neq s$  stekališči C. zaporedja in

$$|t - s| \geq \varepsilon, \quad \text{in na } (s - \varepsilon/3, s + \varepsilon/3)$$

Na  $(t - \varepsilon/3, t + \varepsilon/3)$  leži nekonečno mnogo členov  $a_n$ .

Ker je  $a_n$  Cauchy:  $\exists M$ :  $m, n \geq M \rightarrow |a_n - a_m| < \varepsilon/3$ .

Obstaja  $m \geq M$ :  $a_m \in (t - \varepsilon/3, t + \varepsilon/3)$  in  $m \geq M$   $a_n \in (s - \varepsilon/3, s + \varepsilon/3)$ :  $|a_n - a_m| \geq \varepsilon/3$

✗

20

Dokazali smo tudi:

lmr. Omejeno zaporedje, ki ima eno samo stališča, je konvergentno.

Opomba. Če zaporedje ni omejeno, to ni mogoče:  
 $1, 1, 2, 1, 3, 1, 4, 1, \dots$

## ZGORNJA IN SPODNJA LİMİTA, LİMİTI V $\infty$

Definicija. Pravimo, da zaporedje  $a_n$  konvergira proti  $\infty$ , če za vsake  $K \in \mathbb{R}$  obstaja  $m_0 \in \mathbb{N}$ , da je  $a_n > K$  za vse  $n \geq m_0$ .

V tem primeru pišemo  $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = \infty$ .

Podobno: konvergira proti  $-\infty$ .

Opomba. Zaporedij, ki konvergirajo proti  $\infty$  ali proti  $-\infty$ , ne štejeemo med konvergentna zaporedja.

Definicija. Naj bo  $a_n$  omejeno zaporedje in  $I$  množica njegovih stališč. Nato imamo zg. mjo  $\sup I$  in ujemajemo zgornja lımıta ali limes superior in pišemo

$$\limsup_{n \rightarrow \infty} a_n = \lim_{n \rightarrow \infty} a_n = \sup I.$$

Spodnja lımıta ali limes inferior je

$$\liminf_{n \rightarrow \infty} a_n = \lim_{n \rightarrow \infty} a_n = \inf I.$$

Opomba. Če je  $a_n$  omejeno zaporedje, je  $I$  omejena.

Ker ima vsako omejeno zaporedje stališča, je množica  $I$  neprazna.

Torej  $\sup I$  in  $\inf I$  obstajata.



Trditv. Naj bo  $a_n$  omejeno zaporedje. in  $J$  množica njegovih stališč. Tedaj je  $s = \limsup_{n \rightarrow \infty} a_n = \sup J$  natanko tedaj, kadar za vsak  $\varepsilon > 0$  velja

(1)  $a_n > s + \varepsilon$  za večjini končno mnogo indeksov  $n$  in

$a_n > s - \varepsilon$  za neskončno mnogo indeksov  $n$ .

Trditv. Podobno za  $\liminf$ . // Posledica  $\limsup a_n$  je največji stališč  $a_n$ .

Dokaz. ( $\Rightarrow$ ) Če bi za nek  $\varepsilon > 0$  bila neenakost

$a_n > s + \varepsilon$  izpolnjena za neskončno mnogo indeksov  $n$ , bi obstajalo omejeno podzaporedje  $a_{n_j}$ ,

$a_{n_j} > s + \varepsilon$  za vsak  $j$ .

Potem ima  $a_{n_j}$  stališča, ki je tudi stališče  $a_n$ .

Ker je  $d \geq s + \varepsilon$   $\rightarrow$   ~~$\times$~~ .

( $\Leftarrow$ ) Ker iz prejšnj sledi, da za vsak  $\varepsilon > 0$  na intervalu  $(s - \varepsilon, s + \varepsilon)$  leži neskončno mnogo členov zaporedja, je  $s$  stališče  $a_n$ :  $s \in J$ .

Dokazimo, da obstaja  $x \in J$ ,  $x > s$ .



Potem obstaja  $\varepsilon > 0$ :  $s \notin (x - \varepsilon, x + \varepsilon)$ .

in na tej obliki leži neskončno mnogo členov zaporedja. To pa je v protikolu z  $(x)$ .

Trditv. Naj bo  $a_n$  omejeno zaporedje. Tedaj velja:

$$\limsup_{n \rightarrow \infty} a_n = \inf_{k \geq n} (\sup_{k \geq n} a_k) = \lim_{n \rightarrow \infty} (\sup_{k \geq n} a_k).$$

Skica dokaza.

$\sup_{k \geq n} a_k = b_n$  je padajoče zaporedje.

Ker je  $a_n$  omejeno, je omejeno.

Zato je konvergentno in njegova limita

$$b = \inf_{k \geq n} (\sup_{k \geq n} a_k) = \lim_{n \rightarrow \infty} b_n$$

za vsak  $\varepsilon > 0$ :  $b_n > b + \varepsilon$  za končno mnogo (ker je padajoče)

$b_n > b - \varepsilon$  za vse.

Teorema. Naj bo  $a_n$  in  $b_n$  omejeni zaporedji.  
Če velja  $a_n \leq b_n$  za vsak  $n$ , potem velja:

$$\limsup_{n \rightarrow \infty} a_n \leq \limsup_{n \rightarrow \infty} b_n$$

$$\liminf_{n \rightarrow \infty} a_n \leq \liminf_{n \rightarrow \infty} b_n.$$

Definicija. (a) Naj bo  $a_n$  naveden neomejen. Tedaj pišemo

$$\limsup_{n \rightarrow \infty} a_n = \infty.$$

(b) Naj bo zaporedje  $a_n$  naveden omejeno. Tedaj pišemo

$$\liminf_{n \rightarrow \infty} a_n = -\infty.$$

(c) Naj bo  $a_n$  naveden omejeno in naveden omejeno.

Tedaj pišemo:

če je množica stališč  $I$  neprazna

$$\liminf_{n \rightarrow \infty} a_n = \inf I,$$

$$\text{tj.} \liminf_{n \rightarrow \infty} a_n = \infty.$$

(d) Če je  $a_n$  naveden omejeno in naveden omejeno.

Tedaj pišemo: če je množica stališč  $I$  neprazna,

$$\limsup_{n \rightarrow \infty} a_n = \sup I,$$

$$\text{tj.} \limsup_{n \rightarrow \infty} a_n = -\infty.$$

Primer.  $1, 1, \frac{1}{2}, 2, \frac{1}{3}, 3, \frac{1}{4}, 4, \dots$

# NEKAJ POSEBNIH ZAPOREDIO

Trditve. Naj bo  $a \in \mathbb{R}$ .

- 1) Če je  $|a| < 1$ , potem je  $\lim_{n \rightarrow \infty} a^n = 0$
- 2) Če je  $a > 1$ , potem je  $\lim_{n \rightarrow \infty} a^n = \infty$ .

Dokaz. 1) Če  $a \in (0, 1)$ :  $a^{n+1} = a \cdot a^n < a^n$ .

$a^n$  je padajoča in naravnost omejena z 0, zato je konv.

$$L = \lim_{n \rightarrow \infty} a^n.$$

$$\text{Iz } a^{n+1} = a \cdot a^n \text{ dobimo } L^{n+1} = a L^n \Rightarrow \underset{\text{ker } a \neq 1}{L} = L.$$

$a \in (-1, 0)$ : Iz:  $-|a|^n \leq a^n \leq |a|^n$  in  $\lim_{n \rightarrow \infty} |a|^n = 0$ ,  
po joku o sandicu sledi  $\lim_{n \rightarrow \infty} a^n = 0$ .

- 2)  $a > 1$ :  $a^n$  je narasčajoča. Če bi bilo omejeno, bi bilo konvergentno in kot  $n \rightarrow \infty$  dobimo  $L = 0$ , kar ni mogoče. Torej je  $a^n$  neomejeno.

Trditve. Za vsak  $a > 0$  in vsak  $m \in \mathbb{N}$  obstaja natanko en  $x$ :  $x^m = a$ .  
Pisimo:  $x = \sqrt[m]{a}$ .

Dokaz (vaje)

Opomba 1) Lastnosti korenov:  $0 < a < b \Rightarrow \sqrt[n]{a} < \sqrt[n]{b}$ .  
2)  $a > 0, b > 0, m, n, p \in \mathbb{N}$ :  $\sqrt[n]{a \cdot b} = \sqrt[n]{a} \cdot \sqrt[n]{b}$ ,  $\sqrt[n]{a^n} = (\sqrt[n]{a})^n$   
 $\sqrt[n]{a^m} = \sqrt[mn]{a^m}$ ,  $\sqrt[n]{a^2} = \sqrt[n]{a^2}$ .

Trditve. Za  $x \in \mathbb{R}, x > 0$  velja  $\lim_{n \rightarrow \infty} \sqrt[n]{x} = 1$ .

Dokaz.  $a > 1$ :  $a^n < a^{n+1} \Rightarrow$

$$\sqrt[n(n+1)]{a^n} < \sqrt[n(n+1)]{a^{n+1}} \Rightarrow \sqrt[n+1]{a} < \sqrt[n]{a}$$

$$\sqrt[n]{a^2} \sqrt[n]{a^m} = \sqrt[n]{a^2} \sqrt[n]{a^m} = \sqrt[n]{a^{2+m}} = \sqrt[n]{a^{2+m}}$$

Če bi bila  $\lim_{n \rightarrow \infty} \sqrt[n]{a} = L > 1$

tato je zaporedje  $\sqrt[n]{a}$  padajoča in naravnost omejeno z 1. Tedaj  $\sqrt[n]{a} \geq L \forall n$

$a \geq L^n$ , kar je za  $L > 1$  nemogoče.

izdatw.  $\lim_{n \rightarrow \infty} \sqrt[n]{n} = 1$

Dokaz.  $n = (\sqrt[n]{n})^n = (1 + (\sqrt[n]{n} - 1))^n =$

$$= 1 + \binom{n}{1}(\sqrt[n]{n} - 1) + \binom{n}{2}(\sqrt[n]{n} - 1)^2 + \dots \geq \binom{n}{2}(\sqrt[n]{n} - 1)^2 = \frac{n(n-1)}{2}(\sqrt[n]{n} - 1)^2$$

Dobivamo:  $0 \leq (\sqrt[n]{n} - 1)^2 \leq \frac{2}{n-1}$

Zato  $0 \leq \sqrt[n]{n} - 1 \leq \frac{2}{\sqrt[n]{n-1}}$

$\downarrow \downarrow$   $\downarrow \downarrow$   
 $\infty$   $\infty$   
 $0$   $0$

Zato  $\sqrt[n]{n} \xrightarrow{n \rightarrow \infty} 1$  QED

izrek. Zaporedje  $a_n = (1 + \frac{1}{n})^n$  je konvergentno.

Opomba. Njegova limita označimo z  $e := \lim_{n \rightarrow \infty} (1 + \frac{1}{n})^n$ .

Dokaz.  $a_1 = 2, a_2 = (1 + \frac{1}{2})^2 = \frac{9}{4}, a_3 = (1 + \frac{1}{3})^3 = \frac{64}{27}$

$a_n$  je naraščajoči

$$a_n = (1 + \frac{1}{n})^n = 1 + n \frac{1}{n} + \binom{n}{2} \frac{1}{n^2} + \dots + \binom{n}{n} \frac{1}{n^n}$$

18.11  $\rightarrow \binom{n}{k} \frac{1}{n^k} = \frac{n!}{k!(n-k)!} \cdot \frac{1}{n^k} = \frac{1}{k!} \frac{n(n-1)(n-2) \dots (n-k+1)}{n \cdot n \cdot \dots \cdot n} = \frac{1}{k!} (1 - \frac{1}{n})(1 - \frac{2}{n}) \dots (1 - \frac{k-1}{n})$

$$a_n = 1 + 1 + (1 - \frac{1}{n}) \frac{1}{2} + (1 - \frac{1}{n})(1 - \frac{2}{n}) \frac{1}{3!} + \dots + \frac{1}{n!} (1 - \frac{1}{n})(1 - \frac{2}{n}) \dots (1 - \frac{n-1}{n})$$

$$a_{n+1} = 1 + 1 + (1 - \frac{1}{n+1}) \frac{1}{2} + (1 - \frac{1}{n+1})(1 - \frac{2}{n+1}) \frac{1}{3!} + \dots$$

Gledi:  $a_n \leq a_{n+1}$ .

Za vsak  $n$  velja:  $a_n < 1 + 1 + \frac{1}{2} + \frac{1}{3!} + \frac{1}{4!} + \dots + \frac{1}{n!} \leq$

$$\leq 1 + 1 + \frac{1}{2} + \frac{1}{2^2} + \frac{1}{2^3} + \dots + \frac{1}{2^{n-1}} \leq 1 + \frac{1 - \frac{1}{2^n}}{1 - \frac{1}{2}} < 3$$

Zato  $a_n$  konverira.

QED



DEFINICIJA POTENCE REALNIH EKSPONENTI  
Definicija  $a > 0, a \in \mathbb{R}$ . Naj bo sta  $n, m \in \mathbb{N}$ . Tudi  $a^{\frac{n}{m}} = \sqrt[m]{a^n}$ .

Naj bo  $q \in \mathbb{Q}, q > 0$ . Potem je  $q = \frac{m}{n}$ , kjer  $m, n \in \mathbb{N}$ .

Definiramo

$$a^q = a^{\frac{m}{n}},$$

$$a^0 = 1,$$

$$a^{-q} = \frac{1}{a^q}.$$

Opomba. Iz lastnosti  $n$ -tega korena sledi, da je definicija  
 potence z racionalnim eksponentom smiselna.

Trditve. Za računanje s potencami, ki imajo racionalna iterska, veljajo:

$a \in \mathbb{R}, a > 0, p, q \in \mathbb{Q}$ :

$$a^{p+q} = a^p a^q$$

$$(a^p)^q = a^{pq}$$

$$a^p b^p = (ab)^p.$$

Trditev. Naj bo  $a > 0$ . Za vsak  $\varepsilon > 0$  obstaja  $\delta > 0$ , da je  
 $|a^h - 1| < \varepsilon$   
 za vsak  $h \in \mathbb{Q}$ , za katerega velja, da je  $|h| < \delta$ , tj.  $h \in (-\delta, \delta)$ . 19.11.2018

Dokaz.  $a > 0, \varepsilon > 0$ . Ker je  $\lim_{n \rightarrow \infty} \sqrt[n]{a} = 1$  obstaja

$n_1$  tak  $n \geq n_1$  velja  $|\sqrt[n]{a} - 1| < \varepsilon$ .

Ker je  $\lim_{n \rightarrow \infty} \sqrt[n]{\frac{1}{a}} = 1$ , obstaja  $n_2$ : za vsak  $n \geq n_2$  velja  
 $|\sqrt[n]{\frac{1}{a}} - 1| < \varepsilon$ .

Naj bo  $n \geq \max\{n_1, n_2\}$  in  $\delta = \frac{1}{n}$ . kl.  $h \in \mathbb{Q}, h \in (-\frac{1}{n}, \frac{1}{n})$ :

1) če  $h > 0$ :  $a > 1$ :  $0 < a^h - 1 < a^{\frac{1}{n}} - 1 < \varepsilon$ .  
 $a < 1$ :  $0 < 1 - a^h < 1 - a^{\frac{1}{n}} < \varepsilon$   
 $\uparrow$   
 $a^{\frac{1}{n}} < a$

$h = 0$  ✓  
 $h < 0$  podobno



Trditiv. Naj bo  $a > 0$  in naj zaporedje  $r_1, r_2, \dots$   $r_j \in \mathbb{Q}$  konvergira proti  $r \in \mathbb{R}$ .  
Potem konvergira tudi  $a^{r_1}, a^{r_2}, \dots$ . Če je  $r \in \mathbb{Q}$ , potem

$$a^r = \lim_{j \rightarrow \infty} a^{r_j}.$$

Dokaz. Za primer  $a > 1$ :

- ker je  $r_j$  konvergentno, je omejeno: obstaja  $M$ :  $r_j \leq M \forall j$ .  
 $\Rightarrow a^{r_j} \leq a^M \forall j$ .

$a^{r_j}$  je Cauchyjevo

$$\varepsilon > 0 \quad |a^{r_n} - a^{r_m}| = |a^{r_m}| |a^{r_n - r_m} - 1| \leq a^M |a^{r_n - r_m} - 1| < \varepsilon$$

dovolj je poiskati  $n_0$ , da za  $n, m \geq n_0$  velja

$$|a^{r_n - r_m} - 1| < \frac{\varepsilon}{a^M}.$$

po prejeli trditvi obstaja  $\delta > 0$ , da za vsa  $h \in \mathbb{Q}$ ,  $|h| < \delta$  velja  
 $|a^h - 1| < \frac{\varepsilon}{a^M}.$

Ker je  $r_n$  konv., je Cauchyjevo, zato obstaja  $n_0$ :  
da za  $n, m \geq n_0$  velja:

$$|r_n - r_m| < \delta.$$

Naj bo  $r = \lim_{n \rightarrow \infty} r_n \in \mathbb{Q}$ .  $|a^r - a^{r_n}| = a^r |a^{r - r_n} - 1|$  □  
 $\downarrow \frac{\varepsilon}{a^M}$  to pri, zato  $a^{r_n} \rightarrow a^r$ .

Trditiv. Naj bo  $a > 0$  in naj imata zaporedji  $\{r_n\}$  in  $\{s_n\}$  racionalnih števil isto limeso:  $\lim_{n \rightarrow \infty} r_n = \lim_{n \rightarrow \infty} s_n$ .

Potem je

$$\lim_{n \rightarrow \infty} a^{r_n} = \lim_{n \rightarrow \infty} a^{s_n}.$$

a) Ker je  $r_n$  omejeno:  $-1 \leq r_n \leq 1$

$$a^{-1} \leq a^{r_n} \leq a^1 \Rightarrow \lim_{n \rightarrow \infty} a^{r_n} \neq 0$$

b)

$$\text{Ker: } a^{r_n - s_n} = \frac{a^{r_n}}{a^{s_n}}$$

Ker  $\lim_{n \rightarrow \infty} (r_n - s_n) = 0$ , je po prejeli trditi  $a^0 = \lim_{n \rightarrow \infty} a^{r_n - s_n}$

$$\Rightarrow \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{a^{r_n}}{a^{s_n}} = 1$$

$$1 = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{a^{r_n}}{a^{s_n}} = \frac{\lim_{n \rightarrow \infty} a^{r_n}}{\lim_{n \rightarrow \infty} a^{s_n}}$$

kar sta zapr. konverg., čemu in limitu pa od 0 različne.



Definicija. Naj bo  $a > 0$  in  $r \in \mathbb{R}$ . Jermimo, da zaporedje  $\{r_n\}$  racionalnih števil konvergira proti  $r$ .  
Potem definiramo

$$a^r = \lim_{n \rightarrow \infty} a^{r_n}$$

Opomba. V prejeli trditi smo dokazali, da limita ni odvisna od izbranih zaporedij.

Zanimiva pravila, ki veljajo za racionalne in racionalnih potencah, se prenesajo na racionalne in realne potencah.

$$\uparrow \text{ in } (a^x)^y = a^{xy} \text{ velja zanesljivo}$$

Trditva. Naj bo  $a > 0$ .  $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{n^a} = 0$ .

Dokaz. doma.

Trditva. Naj bo  $\alpha \in \mathbb{R}$ ,  $q > 1$  in  $q \in \mathbb{R}$ . Potem velja:

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{n^\alpha}{q^n} = 0.$$

Dokaz.  $a_n = \frac{n^\alpha}{q^n}$ .

$$a_{n+1} = \frac{(n+1)^\alpha}{q^{n+1}} = \left(\frac{n+1}{n}\right)^\alpha \frac{1}{q} \cdot \frac{n^\alpha}{q^n} = \left(1 + \frac{1}{n}\right)^\alpha \cdot \frac{1}{q} a_n$$

za racionalni  
potence velja, zato  
trdi in realni

$\downarrow \frac{n}{\infty}$   
1

zato je za  $n$  dovolj velike  $\left(1 + \frac{1}{n}\right)^\alpha \cdot \frac{1}{q} < 1$ .

Torej:  $a_{n+1} < a_n$  od nekega naprej.

$a_n$  je od nekega naprej padajoča, navedol je omejeno.

$L = \lim a_n$ .

Velja:  $L = \frac{1}{q} L \Rightarrow L = 0$ .  $\square$





Def. Zaporedje kompleksnih števil  $z_n$  je konvergentno natanko tedaj, kadar izpolnjuje Cauchyjev pogo.

Dokaz. Zap.  $z_n$  je konv.  $\Leftrightarrow \operatorname{Re} z_n$  in  $\operatorname{Im} z_n$  sta konv.  
 $\Leftrightarrow \operatorname{Re} z_n$  in  $\operatorname{Im} z_n$  izpolnjujeta Cauchyjev pogo  
 $\Leftrightarrow z_n$  izpolnjuje Cauchyjev pogo.